

Autorka: Kinga Sibilska

Konspekt lekcji do filmu *Gdzie jest Dory* (reż. Andrew Stanton, USA 2016)

Temat zajęć: Pamiętam, jakby to było wczoraj – czy na wspomnieniach zawsze można polegać?

Zagadnienia edukacyjne:

- Co pamiętamy z filmu? Budujemy plan wydarzeń.
- Karteczki, wierszyki, sznureczki – czyli jak poradzić sobie z zapominalstwem?
- Moi przodkowie – co o nich pamiętam ja, a co moi bliscy?
- Jedno wydarzenie – różne wspomnienia. Czy każdy pamięta tak samo?
- Niedoskonałości i niepełnosprawności – codzienni towarzysze.

Grupa wiekowa: szkoła podstawowa, klasy 1-3

Czas realizacji: 2 godziny lekcyjne (90 min)

Cele ogólne:

- rozwijanie kompetencji społecznych,
- udoskonalanie umiejętności językowych i artystycznych - rozbudzanie wrażliwości na problemy społeczne.

Cele szczegółowe:

uczennica/ uczeń:

- potrafi ułożyć sceny/ wydarzenia z filmu w porządku chronologicznym,
- słucha i obserwuje środowisko, w którym pracuje,
- tworzy własne wypowiedzi – w formie ustnej, pisemnej,
- określa cechy charakteru bohatera filmowego,
- wykazuje się empatią wobec osób z niepełnosprawnością.

Formy i metody pracy:

- praca samodzielna,
- praca w grupach,
- metoda słowna – rozmowa w kręgu,
- metoda praktyczna – praca z ilustracjami, rysowanie, spacer, tworzenie notatek, mapy i albumu.

Środki dydaktyczne:

- ilustracje – załączniki,
- arkusze szarego papieru, opcjonalnie – tablica korkowa/magnetyczna,
- pisaki,
- kredki,
- ołówki,
- stopery,
- opaski na oczy (szaliki, chustki bawełniane).

Lekcja pierwsza

Temat lekcji: Mapy pamięci – jak pamiętać, by nie zapomnieć?

Przebieg zajęć:

1. Rozmowa w kręgu [5 min]

- Dzieci dzielą się swoimi wrażeniami z filmu (nauczyciel prowadzi rozmowę, zadając przykładowe pytania: co się dzieciom podobało lub nie, co najlepiej zapamiętały, która postać najbardziej podbiła ich serce i dlaczego?).
- Nauczyciel prowadzi rozmowę na temat głównej bohaterki filmu, Dory. Jaki miała problem? Co to znaczy, że ktoś cierpi na „zanik pamięci krótkotrwałej”?

2. Tworzenie mapy wspomnień Dory – układanie planu wydarzeń [10 min]

Ze wspólnej rozmowy klasa wywnioskowała, że Dory cierpi na zanik pamięci, w związku z czym pewnie nie pamięta już, jak udało się jej odnaleźć swoich bliskich. Zadaniem klasy jest pomóc bohaterce.

- Klasa dzieli się na grupy. Każda grupa dostaje zestaw kartek z informacjami na temat filmowych wydarzeń (załącznik nr 1 – klasy, które nie potrafią jeszcze czytać mogą skorzystać z ilustracji, do których linki znajdują się również w załączniku) z historii. Zadaniem każdej grupy jest ułożenie ilustracji wedle kolejności zgodnej z fabułą – czyli odtworzenie wydarzeń.
- Klasa wspólnie sprawdza i omawia zadanie, ustalając właściwą kolejność wydarzeń. Nauczyciel zadaje pytania o to, który obrazek był pierwszy, który drugi itd. Osoba, która udzieli poprawnej odpowiedzi może przypiąć ilustrację na arkusz szarego papieru lub do tablicy magnetycznej/korkowej – można to zrobić w formie „słoneczka”, gdzie w centrum byłaby ilustracja z Dory, a filmowe kadry tworzyłyby promienie.

3. Tworzenie poradnika dla zapominalskich i skarbca pamiętek [10 min]

Nauczyciel pyta dzieci:

- Czy wam, podobnie jak Dory, zdarza się czasem o czymś zapomnieć?
- Czy znacie jakieś sposoby na zapominalstwo?

Dzieci podają swoje propozycje, mogą je zapisywać na arkuszu szarego papieru (w przypadku młodszych – zapisuje nauczyciel), który następnie zawisnie w sali jako klasowy „poradnik dla zapominalskich”. Następnie nauczyciel prowadzi rozmowę, zadając pytania:

- Jak udało się Dory przywołać wspomnienia?
- Co by było, gdybyśmy wszyscy, tak jak Dory, nagle stracili pamięć?
- Wiemy już, że Dory przypominała sobie wydarzenia przez skojarzenia, np. wodorosty, piasek, muszelki – to one tworzyły jej „skarbiec pamięci”. Co mogłoby być waszymi pamiętkami?

Nauczyciel zachęca dzieci do stworzenia własnego „skarbca pamiętek” – dzieci przez najbliższy tydzień (albo przez miesiąc – wedle uznania wychowawcy) zbierają pamiętki do swojego skarbca – może to być pudełko, do którego będą chować różne przedmioty-pamiętki, np. bilet z kina, bilet tramwajowy, papierek po ulubionym cukierku, kamyk z drogi do szkoły itp. Do pudełka mogą też włożyć fotografię swoich bliskich albo jakąś pamiętkę z nimi związaną, może to być jakaś notatka czy rysunek przypominający jakieś wydarzenie z przeszłości, albo jakieś najważniejsze informacje: co dziecko wie o sobie, o swoich bliskich (notatki w formie pamiętnika). Po terminie wyznaczonym przez nauczyciela dzieci prezentują swoje skarbcze (nauczyciel może sobie wyznaczyć kilka osób na tydzień, potem kolejne, wedle własnego pomysłu – ważne, by stworzyć dzieciom dogodne warunki do prezentacji).

4. Jedno wydarzenie – wiele wspomnień czy każdy pamięta tak samo? [3 min]

Przejdźcie do tego zagadnienia nauczyciel może rozpocząć od ćwiczeń wyciszających.

- Zabawa w „minutkę”. Dzieci siadają w kręgu w ciszy, przymykają oczy. Na sygnał nauczyciela starają się wymierzyć czas, odliczając w pamięci do 15 sekund – kto odliczy, ten wstaje. „Wygrywa” ten, kto najtrafniej wymierzy czas.
- Słuchanie otoczenia – nauczyciel odlicza do trzech – po tym czasie wszyscy się całkowicie uciszają. Przez 15 sekund nasłuchują wszystkich dźwięków z otoczenia. Następnie opowiadają, co usłyszeli. W razie potrzeby można powtórzyć ćwiczenie.

5. Spacer ciszy oraz tworzenie mapy dźwięków i obrazów [25 min]

Nauczyciel wprowadza dzieci do kolejnego zadania - spaceru ciszy. Zapowiada, że teraz klasa będzie się uczyć słuchać i obserwować. Zadanie polega na tym, by grupa wraz z nauczycielem odbyła krótki spacer, np. z klasy na boisko szkolne i z powrotem, dokładnie nasłuchując i obserwując wszystko, co miją po drodze. Po powrocie do klasy dzieci odtwarzają z pamięci, co usłyszały i zobaczyły. Mogą to zrobić w formie szkicu – tego, co utkwiło im w pamięci – np. jeśli ktoś zapamiętał dźwięk, to niech spróbuje zilustrować ten dźwięk (śpiew ptaka będzie ilustrował rysunek ptaka itp.) albo w rozmowie podsumowującej w kręgu – dzieci będą wymieniać się doświadczeniami, opowiadając, co zapamiętały – jakie dźwięki, obrazy lub inne szczegóły.

Na arkuszu papieru – najlepiej kilku sklejonych ze sobą – dzieci rysują trasę, jaką przeszły z nauczycielem (ewentualnie wcześniej przygotowujemy gotowy szlak, który dzieci uzupełniają rysunkami lub notatkami) – będzie to mapa, na której dzieci zamieszczą zdobyte na spacerze informacje: zapamiętane dźwięki i obrazy. Na koniec uczniowie prezentują swoje „mapy”.

Klasa podsumowuje zadanie w rozmowie na temat „Jedno wydarzenie, a wiele wspomnień”. Przebyliśmy wspólnie tą samą trasę, a czy każdy zapamiętał z tej trasy to samo? Czy dla każdego z nas te same dźwięki/obrazy były ważne?

Lekcja druga

Temat: Niedoskonałości i niepełnosprawności – jak żyje się z niepełnosprawnością?

Przebieg zajęć:

1. Rozmowa w kręgu z rekwizytem (granatową skarpetką udającą tytułową Dory) [10 min]

Nauczyciel zakłada na rękę skarpetkę i udaje Dory: „Cześć, jestem Dory – mam kiepską pamięć, ale świetnie pływam, a Ty?” – nauczycielka i dzieci w analogiczny sposób odpowiadają „Mam na imię ...umiem..., ale kiepsko mi idzie....” Dzieci podają sobie skarpetkę, wypowiadając swoje imię i określają jedną czynność, w której są dobre, a także jedną, z którą sobie nie radzą. Kończą swoją wypowiedź – „a ty”? I podają skarpetkę-Dory do kolejnej osoby. Kiedy krąg się skończy, nauczycielka przejmuje „Dory” i komentuje zadanie (np.: Każdy z nas z czymś sobie radzi lepiej, a w czymś gorzej. Dory miała problem z pamięcią, ale czy przez to była gorsza od innych ryb?) Przypominamy głównych bohaterów (posługując się ilustracjami) i przypominamy ich zalety i wady, np.: ośmiornica – „siedmiornica” Hank – jaki był? (np. zręczliwy, ale za to przyjacielski, wrażliwy), waleń Bailey (problem z komunikacją – echolokacją – nauczyciel wraz z klasą wspólnie wyjaśnia pojęcie), Nadzieja (problem ze wzrokiem – krótkowzroczność), Nemo (miał jedną płetwę mniejszą od drugiej).

2. Praca w grupach [30 min]

Nauczyciel dzieli klasę na 4 zespoły. Każda grupa otrzymuje swoje logo, którym jest jedna z filmowych postaci: Bailey, Dory, Nadzieja lub Nemo (postaci można wskazać uczniom na plakacie lub wyciąć je i wręczyć grupom – załącznik nr 2). Każdy bohater określa jeden rodzaj dysfunkcji: Bailey (słuchową), Nadzieja (wzrokową), Nemo (ruchową), Dory (intelektualną). Grupy po kolei wykonują zadania:

- 1. grupa – Bailey – dysfunkcja słuchowa – dzieci zatykają sobie uszy stoperami (w bardziej uproszczonej wersji dzieci zatkać uszy palcami wskazującymi). Każdy członek grupy ma się przedstawić (wypowiedzieć swoje imię) na głos przy zatkaanych uszach, a następnie zapisać na kartce słowa, które wypowie nauczyciel lub jakieś dziecko z klasy – przykładowo: pamięć, ocean, ryby, film, przygoda (jeśli są to młodsze dzieci –

nie zapisują, tylko powtarzają za nauczycielem). Po skończonym zadaniu dzielą się swoim doświadczeniem – co było trudne, co czuli wykonując to zadanie.

- 2. grupa – Nemo – dysfunkcja ruchowa. Zadanie: nie używając rąk, dzieci podnoszą ołówek z podłogi i próbują za jego pomocą narysować kółko. Klasa omawia zadanie w podobny sposób, co poprzednia grupa.
- 3. grupa – Nadzieja – dysfunkcja wzrokowa: dzieci zakładają opaski na oczy – tak jak ryby w oceanie muszą przepłynąć (czyli przejść) przez salę, omijając rafy koralowe (poduszki) i na koniec szlaku rozpoznać osobę, która przed nimi stoi (jakiś kolega z innej drużyny). Klasa podsumowuje zadanie analogicznie do poprzednich grup.
- 4. grupa – Dory – dysfunkcja intelektualna: dzieci dostają ilustrację (załącznik nr 3), przyglądają się jej przez 5 sekund, a następnie otrzymują tę samą ilustrację w wersji czarno-białej. Zadanie polega na odtworzeniu – pokolorowaniu – wszystkich kolorów z barwnej wersji.

Podsumowanie zadań: każda grupa musiała zmierzyć się z pewną trudnością, wczuć się w sytuację osób, które żyją z tą dysfunkcją. Nauczyciel przeprowadza rozmowę z dziećmi na temat trudności jakich doświadczyły. Klasa powołać się może również na treści z filmu (np. jak czuła się Dory, kiedy prosiła o pomoc i nikt jej nie zauważył? Jak traktowali ją rodzice, a jak inne ryby? Jak powinniśmy się zachowywać w stosunku do osób z niepełnosprawnością? Czy znamy jakieś osoby z poważną niepełnosprawnością? Czy między osobami bez niepełnosprawności a osobami żyjącymi z nią występują znaczące różnice?)

Wskazówka: Ważne, aby podkreślić, że nasze wady (a każdy przecież je ma) też są pewną naszą niedoskonałością, której często nie widzimy. Rozmowę należy przeprowadzić ze szczególną wrażliwością, zachęcając uczniów do przybrania tolerancyjnej i otwartej postawy, a także kierując ich uwagę ku wspólnym wartościom (nie zaś powierzchownym ocenom).

Propozycja poszerzenia tematu: Zaproszenie gościa – aktywisty żyjącego z niepełnosprawnością lub osoby pracującej z osobami niepełnosprawnymi na co dzień, która mógłby podzielić swoim doświadczeniem w tym zakresie.

O autorce:

Kinga Sibilska – magister historii sztuki Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, absolwentka studiów podyplomowych z zakresu pedagogiki przedszkolnej i wczesnoszkolnej w Collegium Da Vinci. Obecnie pracuje w Dziale Edukacji w Muzeum Narodowym w Poznaniu.

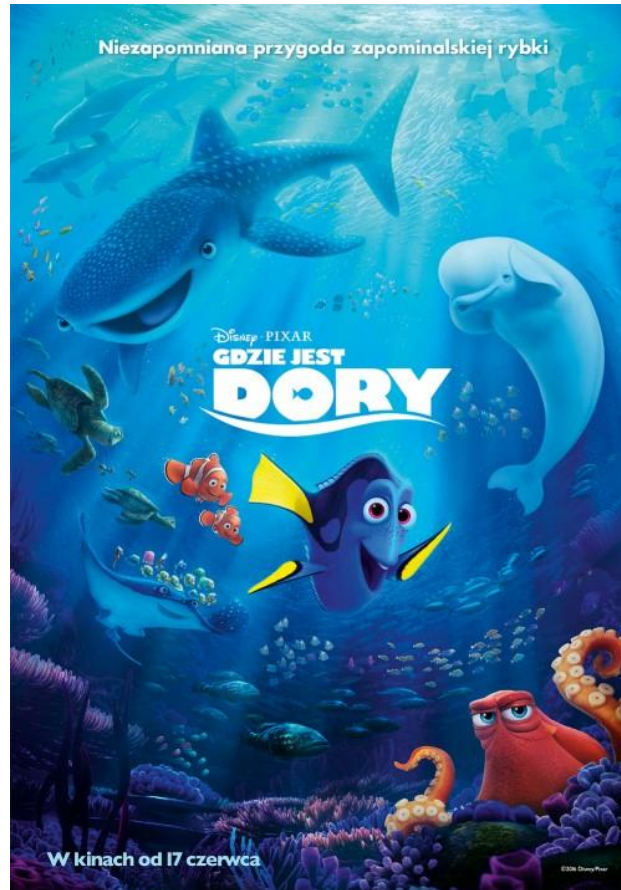
ZAŁĄCZNIKI

Załącznik nr 1

Wydarzenia we właściwej kolejności:

Wydarzenie	Ilustracja – kadr z filmu <i>Gdzie jest Dory</i>
Dory bawi się z rodzicami.	https://tiny.pl/tzvsq
Dory gubi rodziców.	https://tiny.pl/tzvsm
Dory przypomina sobie rodziców.	https://tiny.pl/tzvst
Dory rusza na poszukiwanie rodziców.	https://tiny.pl/tzvsd
Dory trafia do niewoli.	https://tiny.pl/tzvs1
Dory spotyka się z Nadzieją i Bailey'em.	https://tiny.pl/tzvsp
Dory znajduje rodziców.	https://tiny.pl/tzvsb
Dory ratuje przyjaciół.	https://tiny.pl/tzvsn

Załącznik nr 2. Plakat filmu Gdzie jest Dory. Źródło: filmweb.pl

Załącznik nr 3. Źródło: pixabay.com

